

Svar på initiativvarende om begränsad
beläggning av brukare inom äldreården

12

2024SOCN162

Socialnämnden

Datum
2025-01-15

Diarienummer
2024SOCN162 101

Svar på initiativärende om begränsad beläggning av brukare inom äldrevården

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att förslag till initiativärendet avslås.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden beslutade den 8 januari 2025 § 12 att förvaltningen ska besvara initiativärende från Reine Lindqvist (SD) om begränsad beläggning av brukare inom äldrevården. Initiativärendet yrkar på att socialnämnden ger förvaltning i uppgift att för alla vårdenheter ta fram ett enhetligt styrdokument som ska reglera max antal brukare per vårdare baserat på erfarenhet, typ av brukare och vårdenheters möjlighet till beläggning.

Enligt gällande lagstiftning är kommunen skyldig att tillhandahålla särskilda boendeformer för äldre som behöver särskilt stöd. Kommunen måste verkställa beslut om särskilt boende inom skälig tid, annars riskerar de att betala en avgift till staten. Det är kommunens ansvar att säkerställa att det finns tillräckligt med personal med rätt kompetens för att bedriva vård och omsorg. Vård får inte nekas på grund av personalbrist.

Förvaltningens bedömning är att förslag till initiativärendet avslås då verksamhetsområdet har ett fungerande arbetssätt för att anpassa bemanningen efter aktuell beläggning. Kommunen har processer för att säkerställa ett fungerande flöde mellan vård- och omsorgsboende, hemtjänst och korttidsplatser. Antalet lägenheter på respektive vård- och omsorgsboende ligger till grund för hur många brukare som kan erbjudas plats. Vid mer omfattade behov, exempelvis vid vak som kräver ständig närvaro av personal hos brukaren, ökas tillfälligt bemanningen för att tillgodose behoven. Förvaltningen bedömer att förslag till beslut inte medför ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 15 januari 2025
- Socialnämndens beslut 8 januari 2025 § 12
- Initiativärende från Reine Lindqvist (SD) om begränsad beläggning av brukare inom äldrevården, daterad 12 december 2024

Ärendet

Socialnämnden beslutade den 8 januari 2025 § 12 att förvaltningen ska besvara initiativärende från Reine Lindqvist (SD) om begränsad beläggning av brukare inom äldreboenden. Initiativärendet yrkar på att socialnämnden ger förvaltning i uppgift att för alla vårdenheter ta fram ett enhetligt styrdokument som ska reglera max antal brukare per vårdare baserat på erfarenhet, typ av brukare och vårdenheters möjlighet till beläggning.

Kommunens ansvar enligt gällande lagstiftning

Särskilt boende för äldre är en behovsprövad boendeform enligt Socialtjänstlagen (SoL) (2001:453). Enligt 5 kap. 5 § i SoL är kommunerna skyldiga att tillhandahålla särskilda boendeformer för service och omvårdnad till äldre som behöver särskilt stöd. Den enskilde kan ansöka om särskilt boende enligt 4 kap. 1 § SoL. Vård- och omsorgsboende riktar sig till personer med omfattande och varaktiga behov av omsorg och tillsyn under stor del av dygnet. Vid avslag på ansökan finns möjlighet att överklaga enligt 16 kap. 3 § SoL.

Enligt 11 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (HSL) (2017:30) ska kommunen planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i befolkningens behov. Vidare regleras i 5 kap. 2 § HSL att det ska finnas personal, lokaler, utrustning och andra resurser för att kunna säkerställa en god vård.

Patientsäkerhetslagen (PSL) (2010:659) reglerar bland annat vårdgivares ansvar att bedriva systematiskt patientsäkerhetsarbete, legitimerade vårdyrkens ansvar samt Inspektionen för vård och omsorg (IVO) tillsynsansvar. Där kommunen bedriver hälso- och sjukvård ska PSL följas.

Härryda kommun har undertecknat ett hälso- och sjukvårdsavtal med Västra Götalandsregionen. Avtalet reglerar att hälso- och sjukvårdsansvaret åligger kommunen för de patienter som uppfyller kriterierna för kommunal primärvård oavsett om vården ska utföras på ett vård- och omsorgsboende eller i ordinärt boende. Det är kommunens ansvar att säkerställa att det finns tillräckligt med personal med rätt kompetens för att bedriva vård och omsorg.

Verkställighet av insatsen särskilt boende för äldre

Vård får inte nekas med hänvisning till personalbrist. Om plats saknas på vård- och omsorgsboende, ska kommunen tillgodose vårdbehov i ordinärt boende eller via korttidsplats. Att hänvisa patienter som är i behov av kommunal primärvård och kommunal omsorg till akutsjukvården är inte bra för den enskilde och inte heller ett optimalt nyttjande av samhällets resurser.

Varje vård- och omsorgsboende har en begränsning hur många brukare de kan ta emot utifrån antalet lägenheter. Antalet brukare på kommunens olika

vård- och omsorgsboenden regleras genom tillstånd från IVO. Ingen överbeläggning görs på respektive vård- och omsorgsboende. Vid mer omfattade behov, exempelvis vid vak som kräver ständig närvaro av personal hos brukaren, ökas tillfälligt bemanningen för att tillgodose behoven.

Verksamheten har upprättade processer för att säkerställa ett fungerade flöde mellan vård- och omsorgsboende, hemtjänst och korttidsboende. Volymerna för insatserna korttidsboende och hemtjänst kan variera utifrån behov. Aktuell bemanning anpassas utifrån verksamhetens behov. Om alla korttidsplatser är belagda finns möjlighet att köpa korttidsplats externt.

Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen inom skälig tid verkställa beslut om särskilt boende för äldre. När ett individbeslut inte verkställts inom tre månader ska kommunen rapportera detta till IVO. Kommunen riskerar att betala en särskild avgift till staten i varje ärende där den enskilde behövt vänta mer än tre månader på att beslutet ska verkställas.

Personalens kompetens

Härryda kommun har en hög andel utbildad personal och en låg andel arbetstid som utförs av utbildade timvikarier. Majoriteten av kommunens vård- och omsorgsboenden har anställt specialistundersköterskor som arbetar brukarnära och kan uppmärksamma förändrade behov hos brukare samt handleda medarbetare vid behov.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen bedömer att förslaget till beslut inte medför ekonomiska konsekvenser.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att förslag till initiativärendet avslås då verksamhetsområdet har ett fungerande arbetssätt för att anpassa bemanningen efter aktuell beläggning. Antalet lägenheter på respektive vård- och omsorgsboende ligger till grund för hur många brukare som kan erbjudas plats. Vid mer omfattade behov, exempelvis vid vak som kräver ständig närvaro av personal hos brukaren, ökas tillfälligt bemanningen för att tillgodose behoven.

Malin Johansson
Sektorschef

Anna Hildesson
Verksamhetschef

Sammanträdesdatum
2025-01-08

§ 12

Dnr 2024SOCN162

Initiativärende om begränsad beläggning av brukare inom äldreården

Beslut

Socialnämnden remitterar ärendet till förvaltningen för besvarande.

Sammanfattning av ärendet

Reine Lindqvist (SD) har initierat ett ärende om begränsad beläggning av brukare inom äldreården, där förslaget till beslut är att socialnämnden ger förvaltning i uppgift att för alla vårdenheter ta fram ett enhetligt styrdokument som ska reglera max antal brukare per vårdare baserat på erfarenhet, typ av brukare och vårdenheters möjlighet till beläggning. Socialnämnden beslutade att bordlägga ärendet den 18 december 2024 § 189.

Beslutsunderlag

- Initiativärende från Reine Lindqvist (SD) för begränsad beläggning av brukare inom äldreården, inkom 13 december 2024
- Socialnämndens beslut om bordläggning 18 december 2024 § 189

Förslag till beslut på sammanträdet

Eva Karlsson (M) föreslår med instämmande av Kajsa Lackovic (S), Rolf Vestman (S), Birgitta Berntsson (S), Marie Davidsson (V) och Reine Lindqvist (SD) att socialnämnden remitterar ärendet till förvaltningen för besvarande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om socialnämnden bifaller förslaget och finner att så sker.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

Initiativärende

Begränsad beläggning av brukare inom äldreården

På många av våra äldreboenden förekommer idag ofta en obalans mellan antalet brukare och tillgänglig vårdpersonal vilket leder till överbelastning och dålig arbetsmiljö för våra vårdare och i sista änden påverkar våra brukare negativt.

Enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Socialtjänstförordningen (2001:937) ska det i särskilda boenden för äldre finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp. Detta försöker kommunen upprätthålla till varje pris oavsett personalläge. Vi menar i stället att kommunen, utförare och vårdpersonal i första hand har att rätta sig efter Patientsäkerhetslagen (2010:659). Den måste vara överordnad allt annat och kan inte kompromissas med Socialtjänstförordningen. När det saknas kompetent fastanställd personal så måste antal brukare anpassas efter förmågan till personalen.

För att långsiktigt höja statusen på vårdraket och därigenom öka dess attraktionskraft, samtidigt som antalet platser inom äldreården i Härryda byggs ut och anpassas, föreslår Sverigedemokraterna i Härryda att ett tak införs för hur många brukare varje vårdgivare kan ansvara för. Avsikten är att anpassa beläggningen till befintliga vårdares förmåga och därmed uppnå att överbeläggning inte ska vara tillåten. Maxantal brukare per vårdare bör bland annat tas fram baserat på vårdpersonalens egna bedömningar och erfarenheter vad gäller t.ex. vilken typ av vårdkategori brukarna tillhör.

Ingen brukare ska kastas ut från vården. Nya brukare kan endast tas in när antal brukare understiger det överenskomna maxantalet per vårdare. Brukare som ej får en plats kan alltid i sista änden överklaga till Förvaltningsrätten där man kan utdöma skadeståndsansvar till kommunen. IVO kan också ingripa men kommunen ska alltid hänvisa till reglerna för patientsäkerhet. Om en tilltänkt brukare befinner sig i ett tillstånd som innebär direkt fara för hälsan så kan inte kommunen lastas för detta utan man får hänvisa till den allmänna akutsjukvården.

Beslut kan och ska noggrant dokumenteras om varför man nekar patienten vård, med tydliga hänvisningar till patientsäkerheten på grund av personalens kapacitet, riskerna med att ta in fler patienter, förklara för anhöriga och myndigheter att beslutet är grundat i omsorg om patientsäkerhet och vårdkvalitet. Detta självklart tillsammans med övriga långsiktiga åtgärder som ska bereda vägen för en växande äldreården.

Vårdpersonal och befintliga brukare har fått ta smällen för att kommunen tidigare delvis har använt vården som en nödlösning där i vissa fall inkompetent och direkt olämplig personal har bidragit till att statusen fått förfalla på vårdraket och därmed gjort det mer oattraktivt.

Detta är en aktivitet i ett större åtgärdsprogram för att långsiktigt återställa statusen på vårdraket, göra vårdpersonalens arbetsplatser mer attraktiva, höja kvalitet på deras arbetssituation och framför allt för att brukarna ska få en värdig vård.

Med anledning av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna:

- att socialnämnden ger förvaltning i uppgift att för alla vårdenheter ta fram ett enhetligt styrdokument som ska reglera max antal brukare per vårdare baserat på erfarenhet, typ av brukare och vårdenheters möjlighet till beläggning.

För Sverigedemokraterna Härryda kommun

Reine Lindqvist, Ledamot i socialnämnden Härryda (SD)

2024-12-12